

Aan de gemeenteraad en het college van B&W,
Rijswijk
Postbus 5305
2280 HH RIJSWIJK ZH

Heemstede/Berkel en Rodenrijs 7 juni 2019

Geachte raadsleden, geacht college,

19/06 binnen

Bijgevoegd ontvangt u een eenvoudige vragenlijst over het toilettenbeleid in uw gemeente. Wij zouden het zeer op prijs stellen deze lijst uiterlijk 31 juli ingevuld van u terug te ontvangen. Als u wilt kunt u bij de vragenlijst een toelichting meesturen. Op de Nationale Plasdag, donderdag 19 september, zullen wij de resultaten bekend maken.

Ter toelichting het volgende:

Het ook door Nederland geratificeerde VN Verdrag Handicap bepaalt dat iedereen moet kunnen deelnemen aan de samenleving. Dit geldt ook voor mensen die als gevolg van een chronische aandoening kampen met continentieproblemen. Alleen al wat betreft urine-incontinentie door medische oorzaken heeft ca. 1 op de 5 inwoners van uw gemeente behoefte aan openbare toiletvoorzieningen. Daarbij komen dan nog mensen met bijvoorbeeld darmklachten. Bij gebrek aan openbare toiletvoorzieningen blijven veel mensen die worstelen met continentieproblemen uit angst voor 'een ongelukje' dan maar thuis. Dit leidt gemakkelijk tot sociaal isolement. Elk jaar organiseert Continentie Stichting Nederland op de derde donderdag van september de Nationale Plasdag. Deze is bedoeld om aandacht te vragen voor mensen met plasproblemen. In 2018 hebben wij alle gemeenten aangeschreven met de vraag in hoeverre zijn in het kader van het VN Verdrag Handicap zorgen voor voldoende toiletvoorzieningen. De reacties hebben wij ingedeeld naar:

Gemeenten met beleid of bezig dat te ontwikkelen: 70

Gemeenten zonder beleid, wel beeld van situatie: 53

Gemeenten zonder beleid: 68

Bevestiging ontvangst brief, geen inhoudelijke reactie: 41

Geen reactie ontvangen: 148

Hoe wij uw gemeente hebben ingedeeld, kunt u zien op de achterzijde van deze brief.

Inmiddels is er bij steeds meer gemeenten aandacht voor openbare toiletvoorzieningen. In het kader van de Nationale Plasdag 2019 willen wij daarom een beeld geven van de actuele stand van zaken ten aanzien van toiletbeleid binnen de gemeenten in ons land. Wij zien de ingevulde vragenlijst, als u wilt vergezeld van een toelichting, met belangstelling tegemoet.

Heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen via info@continentiestichting.nl of 06-51293347

Met vriendelijke groet,

Prof. Dr. J.L.H.R. Bosch, Voorzitter

Bijlage: Vragenlijst.

Continentie Stichting Nederland

Postbus 11 2100 AA Heemstede info@continentiestichting.nl www.continentiestichting.nl Bankrekeningnr. NL95 INGB 0662 5409 99

Prof. dr. Ruud Bosch (voorzitter), drs. Kees Bruinroop (secretaris-penningmeester), dr. John Heesakkers,
Prof. dr. Gert Holstege, dr. Harry Vervest, Mevr. Hanny Cobussen Boekhorst, Mevr. dr. Doreth Teunissen

Continentie Stichting Nederland is ingeschreven bij de KvK onder nr. 30207970

A

Gemeenten met beleid of bezig dat te ontwikkelen: Aalten, Almelo, Almere, Alphen aan den Rijn, Barneveld, Berg en Dal, Brielle, Castricum, Den Haag, Dongen, Drimmelen, Echt-Susteren, Eersel, Eindhoven, Emmen, Enschede, Ermelo, Geldrop-Mierlo, Gennep, Gooise Meren, Haarlem, Haarlemmermeer, Harderwijk, Harlingen, Heerhugowaard, Heerlen, Heeze-Leende, Hengelo, Hoeksche Waard, Oud-Beijerland, Huizen, Hulst, Katwijk, Lansingerland, Leiden, Lelystad, Lingewaard, Lisse, Losser, Middelburg, Noordwijk-Noordwijkerhout, Nunspeet, Olst-Wijhe, Oude IJsselstreek, Pijnacker-Nootdorp, Purmerend, Putten, Raalte, Reusel-De Mierden, Rijswijk, 's-Hertogenbosch, Sittard-Geleen, Sluis, Stein, Tholen, Tilburg, Tytsjerksteradiel, Utrecht, Veldhoven, Vlaardingen, Waalwijk, Wageningen, West Betuwe –(Geldermalsen), Westerkwartier Zuidhorn, Weststellingwerf, Woerden, Woudenberg, Zeist, Zoetermeer, Zwartewaterland, Zwijndrecht.

Gemeenten zonder beleid, wel beeld van situatie: Ameland, Beek LB, Beemster, Best, Bodegraven-Reeuwijk, Borsele, Bunnik, Delfzijl, Den Helder, Deurne, Deventer, Edam-Volendam, Groningen, Haaksbergen, Halderberge, Hattem, Hellendoorn, Hellevoetsluis, Heusden, Hoeksche Waard Binnenmaas, Horst aan de Maas, Laarbeek, Landgraaf, Leiderdorp, Leusden, Lochem, Meerijstad, Midden-Groningen, Moerdijk, Montferland, Noord-Beveland, Noordoostpolder, Oisterwijk, Ommen/Hardenberg, Ooststellingwerf, Oss, Oudewater, Papendrecht, Ridderkerk, Rozendaal, Scherpenzeel, Son en Breugel, Stichtse Vecht, Texel, Teylingen, Urk, Veere, Westerkwartier Leek, Westerveld, Wierden, Winterswijk, Zaltbommel, Zeewolde

Gemeenten zonder beleid: Altena Woudrichem, Appingedam, Asten, Beekdaelen Onderbanken, Bergeijk, Berkelland, Boxmeer, Boxtel, Bronckhorst, Brunssum, Capelle aan den IJssel, Cuijk, Culemborg, Dalfsen, De Ronde Venen, Delft, Drachten, Dronten, Geertruidenberg, Goirle, Gorinchem, Gouda, Grave, Groningen Ten Boer, Heerenveen, Het Hogeland, Bedum, Hillegom, Hilversum, Hoeksche Waard Cromstrijen, Hoeksche Waard Strijen, Kaag en Braassem, Kapelle, Kerkrade, Landerd, Landsmeer, Langedijk, Loppersum, Maassluis, Maastricht, Midden-Delfland, Mill en Sint Hubert, Nederweert, Nijkerk, Nissewaard, Noardeast-Fryslân, Noordenveld, Oldambt, Oostzaan, Renkum, Renswoude, Rucphen, Someren, Twenterand, Venray, Voorst, Waadhoeke, Waddinxveen, Westerwolde, Wijdmeren, Wormerland, Zevenaar, Zoeterwoude, Zundert.

Bevestiging ontvangst brief, geen inhoudelijke reactie: Aa en Hunze, Alblasterdam, Amstelveen, Amsterdam, Apeldoorn, Beekdaelen Schinnen, Bergen op Zoom, Beverwijk, Blaricum, De Wolden, Diemen, Dordrecht, Eemnes, Gemert-Bakel, Goeree-Overflakkee, Goes, Het Hogeland, Hoogeveen, Kampen, Leeuwarden, Maasdriel, Maasgouw, Meppel, Nieuwkoop, Nijmegen, Oldebroek, Rhenen, Roerdalen, Schagen, Simpelveld, Sint-Michielsgestel, Sliedrecht, Stadskanaal, Súdwest Fryslân, Tubbergen, Weesp, West Betuwe (Neerijnen), Westland, Woensdrecht, Zuidplas.

Geen reactie ontvangen: Aalsmeer, Achtkarspelen, Albrandswaard, Alkmaar, Alphen-Chaam, Altena Aalburg, Altena Werkendam, Amersfoort, Arnhem, Assen, Baarle-Nassau, Baarn, Barendrecht, Beekdaelen Nuth, Beesel, Bergen L, Bergen NH, Bernheze, Beuningen, Bladel, Bloemendaal, Boekel, Borger-Odoorn, Borne, Breda, Brummen, Bunschoten, Buren, Coevorden, Cranendonck, De Bilt, De Fryske Marren, Dinkelland, Doesburg, Doetinchem, Drechterland, Druten, Duiven, Ede, Eijsden-Margraten, Elburg, Enkhuizen, Epe, Etten-Leur, Gilze en Rijen, Groningen Haren, Gulpen-Wittem, Haaren, Haarlemmermeer Haarlemmerliede Spaarnwoude, Hardenberg, Hardinxveld-Giessendam, Heemskerk, Heemstede, Heerde, Heiloo, Helmond, Hendrik-Ido-Ambacht, Het Hogeland De Marne, Heumen, Hilvarenbeek, Hoeksche Waard Korendijk, Hof van Twente, Hollands Kroon, Hoorn, Houten, IJsselstein, Koggenland, Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard, Laren, Leidschendam-Voorburg, Leudal, Loon op Zand, Lopik, Medemblik, Meerssen, Midden-Drenthe, Molenlanden Giessenlanden, Molenlanden Molenwaard, Montfoort, Mook en Middelaar, Neder-Betuwe, Nieuwegein, Noardeast-Fryslân Kollumerland c.a., Noordwijk, Nuenen c.a., Oegstgeest, Oirschot, Oldenzaal, Oost Gelre, Oosterhout, Opmeer, Opsterland, Ouder-Amstel, Overbetuwe, Peel en Maas, Pekela, Reimerswaal, Rijssen-Holtten, Roermond, Roosendaal, Rotterdam, Schiedam, Schiermonnikoog, Schouwen-Duiveland, Sint Anthonis, Smallingerland, Soest, Staphorst, Stede Broec, Steenbergen, Steenwijkerland, Terneuzen, Terschelling, Tiel, Tynaarlo, Uden, Uitgeest, Uithoorn, Utrechtse Heuvelrug, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Valkenswaard, Veendam, Veenendaal, Velsen, Venlo, Vlieland, Vlissingen, Voerendaal, Voorschoten, Vught, Waalre, Wassenaar, Waterland, Weert, West Betuwe Lingewaard, West Maas en Waal, Westerkwartier Grootegast, Westerkwartier Marum, Westervoort, Westvoorne, Wijchen, Wijk bij Duurstede, Zaanstad, Zandvoort, Zutphen, Zwolle

Retourneren aan:

Continentie Stichting Nederland,

Postbus 11, 2100 AA Heemstede

[dan wel p/a Sweelinckstraat 37, 2651 VT Berkel en Rodenrijs]

Of per e-mail aan info@continentiestichting.nl

Vragen? Bel 06-512 933 47

Gemeente:		Omcirkel wat van toepassing is. Desgewenst antwoorden separaat toelichten	
Contactpersoon:			
tel.nr: ..... e-mail:			
1/	Bestaat er binnen uw gemeente een door de gemeenteraad vastgesteld beleid ten aanzien van openbare toiletvoorzieningen¹?	ja	Nee/nvt
2/	Zet uw gemeente zich in voor (semi-) openbare (zie voetnoot):		
	- Toiletvoorzieningen voor mannen	ja	nee/nvt
	- Toiletvoorzieningen voor vrouwen	ja	nee/nvt
	- Toiletvoorzieningen genderneutraal	ja	nee/nvt
	- Rolstoeltoegankelijke toiletvoorzieningen	ja	nee/nvt
	- Toiletvoorzieningen met verzorgingsunits voor kinderen	ja	nee/nvt
3/	Zet uw gemeente zich in voor (semi-)openbare (zie voetnoot)toiletvoorzieningen vanwege:		
	- Participatie aan de samenleving door mensen met continentieproblemen?	ja	nee/nvt
	- Bevordering bezoek winkelgebied?	ja	nee/nvt
	- Gastvrijheid ten aanzien van bezoekers van de gemeente?	ja	nee/nvt
	- Tegengaan van wildplassen?	ja	nee/nvt
4/	Zijn belanghebbende groeperingen (bijvoorbeeld van patiënten en/of gehandicapten) betrokken bij het gemeentelijk beleid ten aanzien van openbare toiletvoorzieningen?	ja	nee/nvt
5/	Is binnen uw gemeente één ambtenaar (of team van ambtenaren) belast met uitvoering van beleid ten aanzien van openbare toiletvoorzieningen?	ja	nee/nvt
6/	Is binnen uw gemeentebegroting budget opgenomen voor openbare toiletten? (zie voetnoot)	ja	nee/nvt
7/	Stelt uw gemeente toiletten in gemeentelijke gebouwen open als semi-openbare toiletten? (zie voetnoot)	ja	nee/nvt
8/	Is er in de openbare ruimte in uw gemeente bewegwijzering naar		
	- Openbare toiletten	ja	nee/nvt
	- Opengestelde toiletten in openbare gebouwen	ja	nee/nvt
9/	Stimuleert uw gemeente openstelling door ondernemers (zie voetnoot) door:		
	- Actief benaderen ondernemers	ja	nee/nvt
	- Samenwerking met centrummanagement of winkeliersvereniging	ja	nee/nvt
	- Financiële stimulans	ja	nee/nvt
10/	Zijn opengestelde toiletten bij ondernemers herkenbaar aan b.v. stickers?	ja	nee/nvt

¹ Openbare toiletvoorzieningen zijn onder te verdelen in:

Openbare toiletten zijn in principe 24/7 (of met zeer ruime openingstijden) al dan niet gratis toegankelijk. Ze kunnen (tijdelijke) vrijstaande toiletunits zijn in de openbare ruimte of onderdeel van een gebouw (bijvoorbeeld treinstation, parkeergarage, fietsenstalling, benzinstation).

Opengestelde toiletten heten ook wel semi-openbare toiletten. Dit zijn toiletten in **openbare gebouwen** (gemeentehuizen, multifunctionele centra, bibliotheken, zwembaden, buurthuizen en dergelijke) maar ook bij **ondernemers** zoals banken, winkels, horeca of supermarkten waar ook niet-klanten naar het toilet mogen, in de regel zonder het te vragen. Soms zijn ze gratis, soms niet. Deze toiletten zijn gesloten als het gebouw ook gesloten is.